

राष्ट्रीय कृषि विकास योजनेतंगत (RKVY) मृद
आरोग्य पत्रिका व व्यवस्थापन योजना (SHC)
सन २०२३-२४ मध्ये अनुसुचित जाती
प्रवर्गाकरिता राबविण्यासाठी निधी वितरीत
करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन

कृषी, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग

शासन निर्णय क्रमांक: पुरक १५२३/प्र.क्र.१७०/१अे

हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा रोड,

मंत्रालय विस्तार, मुंबई-४०० ०३२

दिनांक: १२ फेब्रुवारी, २०२४

- वाचा :- १) केंद्र शासनाने www.agricoops.nic.in या सांकेतिक स्थळावर निर्गमित केलेल्या राष्ट्रीय शाश्वत शेती अभियानांतर्गत (NMSA) मृद आरोग्य पत्रिका (SHC) बाबतच्या मार्गदर्शक सूचना.
- २) केंद्र शासनाचे पत्र क्रमांक १-१५/२०२३-RKVY/२, दिनांक ०८.१२.२०२३ .
- ३) कृषि आयुक्तालयाचे पत्र जा.क्र.गु.नि.-६(प्र)/नक्र.१९/२०२३-२४/३८८४७/२०२३, दि.१९.१२.२०२३.
- ४) कृषि व पदुम विभाग शासन निर्णय क्रमांक. योजना ३३२२/प्र.क्र.१७२/१-अे, दि.०२.११.२०२३
- ५) सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग निर्णय क्रमांक. बीजीटी २०२३/प्र.क्र.६१/अर्थसंकल्प (विघयो), दि.०५.०२.२०२४

प्रस्तावना :-

राष्ट्रीय शाश्वत शेती अभियानांतर्गत (NMSA) मृद आरोग्य पत्रिका (SHC) वितरण कार्यक्रम केंद्र शासनाने सन २०१४-१५ पासून सुरु केलेला आहे. सन २०१५-१६ पासून ही योजना केंद्र व राज्य हिस्सा ६०:४० या प्रमाणात राबविण्यात येत आहे. जमीन आरोग्य व सुपिकता कार्यक्रमांतर्गत जमीन आरोग्य पत्रिका व जमीन आरोग्य व्यवस्थापन योजनांचा राष्ट्रीय कृषि विकास योजनेतंगत समावेश करण्यात आलेला आहे. यामध्ये मृद नमुन्यांचे विश्लेषण करून शेतक-यांना जमीन आरोग्य पत्रिकेचे वितरण करण्यात येते. जमीन आरोग्य पत्रिकेच्या माध्यमातून त्यांच्या जमिनीचा रासायानिक गुणधर्म स्थिती, प्रमुख अन्नद्रव्यांची पातळी व सुक्ष्म मुलद्रव्याची कमतरता व स्थितीची माहिती शेतक-यांना देण्यात येते.

राष्ट्रीय कृषि विकास योजनेच्या राज्यस्तरीय प्रकल्प मंजूरी समितीच्या (SLSC) दि.३०.०५.२०२३ रोजीच्या इतिवृत्तानुसार सन २०२३-२४ या वर्षाकरिता राष्ट्रीय कृषि विकास योजनेतंगत जमीन आरोग्य व सुपिकता कार्यक्रमाचा केंद्र हिस्सा रु.११६२.०० लाख व राज्य हिस्सा रु.७७४.६७ लाख इतक्या वार्षिक कृति आराखऱ्यास(AAP) मंजूरी दिलेली आहे. त्यानुषंगाने सदर योजना अनुसुचित जाती प्रवर्गाकरिता राबविण्यासाठी वाचा क्र.०४ येथील शासन निर्णयान्वये प्रशासकीय मान्यता देण्यात आलेली आहे.

वित्त विभागाच्या दि. ०८.१२.२०२३ रोजीच्या परिपत्रकान्वये केंद्र पुरस्कृत योजनांसाठी सन २०२३-२४ या आर्थिक वर्षात १०० टक्केच्या प्रमाणात अर्थसंकल्पीय तरतूद वितरीत करण्यात आली आहे. त्या अनुषंगाने सदर योजनेकरिता सन २०२३-२४ मध्ये केंद्र हिश्याकरिता रु. ३४.०० लाख इतकी तरतूद उपलब्ध आहे. व त्यास अनुसरुन राज्य हिश्याचा रु.२२.६६ लाख इतका निधी होत असून, सदर एकूण रु. ५६.६६ लाख निधी सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागाने वाचा क्र.०५ अन्वये या विभागास वितरीत केलेला आहे. सदर निधी कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांना वितरीत करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

राष्ट्रीय कृषि विकास योजनेतंगत मृद आरोग्य व सुपिकता कार्यक्रम सन २०२३-२४ मध्ये राज्यात अनुसुचित जाती प्रवर्गाकरिता राबविण्यासाठी केंद्र हिस्सा रु. ३४.०० लाख व त्यास अनुसरुन राज्य हिस्सा रु.२२.६६ लाख असा एकूण रु. ५६.६६ लाख इतका निधी कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांना वितरीत करण्यात येत आहे.

२. राष्ट्रीय कृषि विकास योजनेतंगत मृद आरोग्य व सुपिकता कार्यक्रम सन २०२३-२४ मध्ये राज्यात राबविण्यासाठी होणारा खर्च खालील लेखाशिर्षाखाली खर्ची टाकण्यात यावा.

केंद्र हिस्सा लेखाशिर्ष	राज्य हिस्सा लेखाशिर्ष
मागणी क्रमांक -एन-३ २४०२ मृद व जल संधारण (००) (७८९), अनुसुचित जातींसाठी विशेष घटक योजना (०१)(०१) कृषि उन्नती योजना-मृद आरोग्य पत्रिका केंद्र हिस्सा- ६०% (२४०२ ए२५५) (कार्यक्रम) ३३- अर्थसहाय	मागणी क्रमांक -एन-३ २४०२ मृद व जल संधारण (००) (७८९), अनुसुचित जातींसाठी विशेष घटक योजना (०१)(०२) कृषि उन्नती योजना-मृद आरोग्य पत्रिका राज्य हिस्सा- ४०% (२४०२ ए२६४) (कार्यक्रम) ३३- अर्थसहाय

४. सदर योजना राबविताना खालील अटी व शर्तीचे पालन करण्यात यावे-

१) सदर योजना केंद्र शासनाच्या संदर्भाधिन मार्गदर्शक सुचनानुसार व केंद्र शासनाच्या निधी वितरीत करण्याच्या अटी व शर्ती नुसार राबविण्यात यावी.

२) खर्चाचे लेखे सुव्यवस्थित ठेवून सदर खर्चाचे लेखा परिक्षण अहवाल व उपयोगिता प्रमाणपत्रे केंद्र व राज्य शासनाला लवकरात लवकर प्रगती अहवालासह सादर करण्यात यावेत. योजनेच्या वेगवेगळ्या बाबींवरील भौतिक व आर्थिक प्रगती अहवाल केंद्र व राज्य शासनास प्रत्येक महिन्याच्या ५ तारखेपर्यंत सादर करण्यात यावा.

३) योजनेशी संबंधित ताळेबंद व लेखापरिक्षण जमा खर्चाच्या रकमा यांचा अहवाल अंमलबजावणी यंत्रणेने द्यावा. त्यामध्ये वर्षाच्या सुरुवातीला अखर्चीत रकमा व व्याजाद्वारे मिळालेले उत्पन्न स्पष्टपणे नमूद करण्यात यावे. जेणेकरून पारदर्शी स्वरूपात रकमा विचारात घेता येतील व संदिग्धता राहणार नाही.

४) कोणत्याही परिस्थितीत मंजूर कार्यक्रमापेक्षा जास्तीचा कार्यक्रम राबविला जाणार नाही याची दक्षता घ्यावी.

५) ज्या प्रवर्गाकरिता निधी वितरीत करण्यात आलेला आहे त्याच प्रवर्गाकरिता निधी खर्च करण्याची दक्षता घ्यावी.

६) वाचा क्र. ०५ येथील सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागाच्या शासन निर्णयातील अटी व शर्तीचे पालन करण्यात यावे.

५. सदर निधी खर्च करताना विहित कार्यपद्धती अनुसरून सर्व वित्तीय कायदे/टेंडर नियमावली व नियमांचे/प्रक्रियेचे/वित्तीय अधिकारांच्या मर्यादेत/P.W.D / मऱ्युअलचे अधिन राहून/C.V.C.तत्वानुसार/CAG च्या निर्देशानुसार / प्रचलित शासन निर्णय /नियम / परिपत्रक /तरतुदी नुसार, बजेट व कोषागार नियमावली नुसार खर्च करण्याची कार्यवाही अमंलबजावणी यंत्रणांनी करावी. कोणत्याही परिस्थितीत कुठलाही शासन नियम / अधिकाराचा भंग होणार नाही, याबाबत दक्षता घेण्याची जबाबदारी संबंधित क्षेत्रिय कार्यालयाची राहील.

६. वेळोवेळी शासन निर्णयान्वये वितरीत केलेला सर्व निधी पीएफएमएस (PFMS) मधील SNA प्रणालीद्वारे वितरीत करण्याची कार्यपद्धती बंधनकारक राहील.

७. सदर योजनेकरिता आयुक्त (कृषि), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांना योजनेचे नियंत्रण अधिकारी म्हणून व सहाय्यक संचालक, लेखा-१ यांना आहरण व संवितरण अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत आहे.

५. प्रस्तुतचे आदेश वित्तीय अधिकार नियम पुस्तिका, १९७८ मधील भाग-पहिला, उपविभाग तीन मधील अनुक्र.४ येथील नियम २७ (२) (ब) अन्वये प्रशासकीय विभागांना प्रदान केलेल्या शक्तीनुसार विभागाच्या तसेच वित्त विभागाचे परिपत्रक क्रमांक अर्थस-२०२३/प्र.क्र.४०/अर्थ-३ दिनांक १२.०४.२०२३ अन्वये दिलेल्या मंजूरीनुसार विभागाच्या स्तरावर निर्गमित करण्यात येत आहे. तसेच आदिवासी विकास विभागाच्या मंजूरीनुसार निर्गमित करण्यात येत आहेत.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेताक २०२४०२१२१५३००८२३०९ असा आहे. हा शासन निर्णय डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(उमेश चांदिवडे)
अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा.मंत्री (कृषि) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
२. मा. विरोधी पक्षनेता, विधानसभा/विधानपरिषद यांचे खाजगी सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ, मुंबई
३. मा.प्रधान सचिव (कृषि) यांचे स्वीय सहाय्यक, कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई.

૪. આયુક્ત (કૃષિ), કૃષિ આયુક્તાલય, મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય, પુણે.
૫. સંચાલક (નિવિષ્ઠા વ ગુણનિયંત્રણ), કૃષિ આયુક્તાલય, મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય, પુણે.
૬. મહાલેખાપાલ, મહારાષ્ટ્ર ૧/૨ (લેખા પરિક્ષા/ લેખા વ અનુજ્ઞેયતા), મુંબઈ/ નાગપૂર .
૭. સર્વ કૃષિ સંચાલક, કૃષિ આયુક્તાલય, મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય, પુણે.
૮. સર્વ વિભાગીય કૃષિ સહસંચાલક.
૯. સર્વ પ્રકલ્પ સંચાલક, આત્મા.
૧૦. સર્વ જિલ્હા કોષાગાર અધિકારી.
૧૧. સહાય્યક સંચાલક, લેખા -૧, કૃષિ આયુક્તાલય મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય, પુણે.
૧૨. કાર્યાસન ૧૪૩૧, નિયોજન વિભાગ, મંત્રાલય, મુંબઈ.
૧૩. વિત્ત વિભાગ (વ્યય-૧), મંત્રાલય, મુંબઈ.
૧૪. નિવઢનરત્તી (કાર્યાસન ૧-ઓ), કૃષિ વ પદુમ વિભાગ, મંત્રાલય, મુંબઈ.